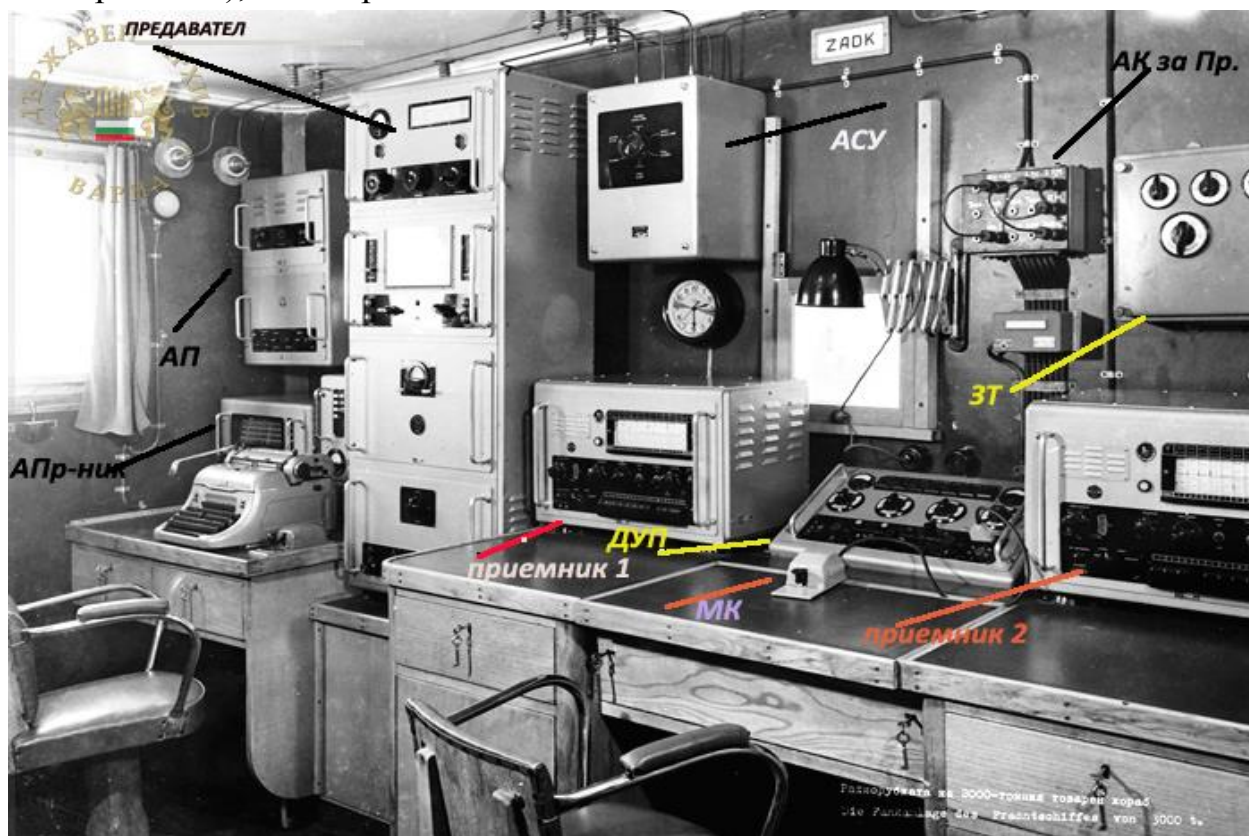

Уважаеми, г-н главен редактор на „Морски вестник“,

Виждайки снимките 3000-тонните кораби от серията „Варна“ в броя на „Морски вестник“ от 15.12.2020 г. бях много впечатлен от радиостанцията с повиквателен сигнал ZADK.

Отговаряйки на Вашия апел, реших да коментирам. Обработих малко снимката, за да е по-ясно на читателите. Все още не съм установил производителя на апаратурата, който очевидно е един и същ за цялата радиоапаратура (това е най-доброто възможно техническо решение). Ясно е (по някои признаци), че е европейски.

Първо да разшифроваме надписите, които си позволих да направя на снимката, издирена от Вас – впрочем Варненският клон на Държавния архив съдържа безценни данни за техническата история не само на корабоплаването, но и за други дейности, свързани с корабоплаването.

Предавател – това е главният предавател, който съдържа 4 стъпала. Броено отдолу нагоре, те са:

Първо стъпало (отделните стъпала се познават по дръжките) - Захранване с променлив ток (може и да е постоянен ток, тъй като по времето, за което става въпрос, основна част от корабите са с постоянно-токова мрежа), но според мен тук е променлив (без да съм уверен) – най-долният отсек.

Второ стъпало - Изправители (ако наистина е захранване с променлив ток – след като и ако установя производителя, ще коригирам грешката, ако има такава).

Трето стъпало – основната част на предавателя. Тук се създават носещите честоти и се извършва модулацията (за Морзови сигнали наричана „манипулация“).

Четвърто стъпало – най-горното – мощен антенен усилвател и връзка с антената.

АСУ – Антенно съгласуващо (и симетриращо) устройство на предавателя. Това устройство е необходимо, тъй като в корабни условия (особено при по-малки кораби, а този не е особено голям) не могат да се инсталират ефективни антени. Това устройство допълва предавателя и прави антената подходяща за работа с този предавател. Впрочем веднага се вижда, че на кораба е имало симетрична проводникова антена, защото в АСУ влизат два фидера (симетрично), а от АСУ излиза един фидер (асиметрично), който е подходящ за асиметричния мощен антенен изход на предавателя.

Приемници 1 и 2 – другата основна част на една радиостанция от 30-40-50-60-те години (след това и досега са трансивъри – обединени предавател и приемник). Означенията 1 и 2 са условни. Просто, за да се покаже, че има два радиоприемника (луксозно решение).

ДУП – Дистанционно управление на предавателя – също луксозно решение. Оттук радиооператорът може да управлява някои функции на радиопредавателя (не съм сигурен, но може би и на радиоприемниците – подлежи на изследване и установяване).

АК за Пр. – Антенен комутатор за приемниците. По него може да се съди, че е имало най-малко две радиоприемни антени на кораба (различни от предавателната) – в сегашните инсталации за GMDSS се ползва една и съща антена за предаване и приемане (и само още една допълнителна антена за DSC – цифрово избирателно повикване, но това основно е на УКВ, не на СВ и КВ, за каквато радиостанция става тук въпрос). Чрез този комутатор

(ръчен) може да се разменят местата на антените – например антена 1 от приемник 1 да отиде на приемник 2 и обратно.

ЗТ – захранващо табло (с електроенергия) за цялата инсталация (предпазители, ключове, уреди и т.н.)

МК – Морзов ключ – много прост, но основен уред на кораба, чрез който радиооператорът предава цялата информация на брега и на другите кораби. Тук е в класически вариант.

АП- Аварийен радиопредавател на 500 kHz (честота за бедствие); **АПр-** ник – аварийен радиоприемник на 500 kHz – тук съм технически най-несигурен и това подлежи на допълнително изследване.

Корабен часовник за радиостанция - Много интересен е корабният часовник за радиостанция – той има отбелязани само от 15 до 18 минута и от 45 до 48 минута за радиомълчание на 500 kHz – в това време, преди GMDSS, се пазеше задължително радиомълчание и се следеше за повиквания на морзова телеграфия за бедствие (DISTRESS) от кораби в бедствие.

Същевременно няма отбелязани минутите за радиомълчание на радиотелефония, от 30 до 33 и от 00 до 03 на честота 2182 kHz (в зелено, както на горния часовник). А честотата за бедствие на радиотелефония 2182 kHz е определена на Световната радиоконференция в САЩ през 1947 г. („It was designated at the International Telecommunications Union Radio Conference (Atlantic City, 1947”)

<http://search.itu.int/history/HistoryDigitalCollectionDocLibrary/4.62.43.en.100.pdf>

Очевидно е, че през годината на строителството на този кораб, тази честота за вахта на радиотелефония все още не е била задължителна за вахта.

Корабът няма радиотелефонна станция (това се разбира и косвено – липсва всякаква микротелефонна гарнитура („трубка”, „слушалка”).

И няколко заключителни думи – монтажът е изключително прецизен, станцията е особено добре аранжирана (пак ще кажа – всичко очевидно е от един производител). Тъй като корабът е построен във Варна, очевидно и станцията е инсталирана в Корабостроителния завод, което прави чест на техните морски корабостроителни радиоинженери по това време (макар и вероятно да са ползвали напътствия от инженер на фирмата-производител). И още нещо – ако се погледне мостикът на другата снимка – там няма радиоелектроника. Това означава, че най-високата тогавашна технология е била приложена именно в корабната радиостанция. Мисля, че не е преувеличено всичко това.

При откриване на още информация, ще ви информирам своевременно.

Инж. Стефан ДИМИТРОВ,
Варна, 15.12.2020 г.